

Bude väčšina spasená?

Mons. Émile Bougaud

14. apríla 2021 ✚ Cirkev

Zdroj: Picryl

Počet vyvolených

Venujme sa teraz, z pohľadu počtu spasených z katolíckej Cirkvi, ovčincu zhromaždenému Pánom Ježišom Kristom. V ňom sú duše napĺňané neoceniteľnými pokladmi milosti, posilňované sviatosťami. Koľko z nich teda bude vyvolených? Táto otázka nie je ľahká, pretože o tom nemáme dostatok presných údajov.

Myslím však, že najväčší počet vyvolených bude práve z radov veriacich katolíckej Cirkvi. Nie je vhodné hľadiť na túto problematiku pod vplyvom nejakého určitého storočia, z perspektívy nejakého národa, nejakej diecézy či farnosti; je nutné sa povzniesť vyššie a predstaviť si katolícku Cirkev celkovo. Preto opakujem, že z celkového pohľadu bude väčšina spasená.

Totožného názoru je aj Suárez. Mal pochybnosti, čo sa celého ľudstva vo všetkých jeho členoch týka, ale tieto pochybnosti miznú, keď sa hovorí o celku detí Cirkvi. *„Ak pod menom kresťania budeme rozumieť len tých, čo umierajú v lone katolíckej Cirkvi, tak sa mi podľa zákona milosti zdá oveľa pravdepodobnejším, že väčšina z nich bude spasená. Prvou príčinou toho je, že väčšina detí, čo zomreli pred začiatkom používania rozumu, boli pokrstené. A čo sa týka dospelých, aj keď väčšina ľudí smrteľne hreší, často sa zo svojho pádu aj zdvíha, a tak prechádza životom, raz hrešiak, raz kajajúc sa. Málo je takých, čo by neboli pripravení na smrť sviatosťami a ktorí by nepociťovali odpor k svojim hriechom, aspoň do tej miery, ktorá sa dá dosiahnuť aktom skrúsenosti a ľútosti. A to stačí, aby boli ospravedlnení.“* Po predchádzajúcej úvahe je pravdepodobnejšie, že väčšina katolíkov bude spasená.

Rovnaký názor zdieľa Louis Dupont vo svojom pojednaní *O kresťanskej dokonalosti* a Lipsinius vo svojom jedinečnom *Katechizme*. Tento zbožný františkán učí, že názor prikláňajúci sa k spásu väčšiny katolíkov je „najpravdepodobnejší“. Pričom „najviac zodpovedá sláve Božej, zásluhám Ježiša Krista a nádejam ľudí“.

S týmto súhlasí aj sv. František Saleský. Mons. Camus hovorí, ako sa raz v prítomnosti sv. Františka Saleského rozprávalo o strašných slovách evanjelia „je veľa povolaných, ale málo vyvolených“. Zaznelo, že sa o počte vyvolených hovorí, ako o malej skupinke, že počet zavrhnutých bude nesmierne veľký, a tak podobne. Sv. František odpovedal, že podľa neho *„bude málo katolíkov zavrhnutých, pretože katolíci majú základy pevnej viery, ktoré skôr či neskôr vydajú svoj plod, spásu“*. A keď sa ho pýtali, čo teda znamenajú slová evanjelia o malom počte vyvolených, odpovedal, že *„v porovnaní s celým svetom bol počet kresťanov veľmi malý, avšak z tohto malého počtu sa už nestrácalo veľa, podľa vety: „Nie je zavrhnutie pre tých, ktorí sú v Kristovi Ježišovi.“ Podotýkam, že ten, ktorý dal počiatok, dáva aj koniec; je teda pravdepodobné, že samotné povolanie ku kresťanstvu, ktoré je dielom Božím, dielom dokonalým, vedie nepochybne k naplneniu cieľa večnej spásy.“*

Rovnakého názoru bol tiež sv. Alfonz Liguori, ten, ktorého mottom bolo, že **katolík sa len ťažko zatratí**.

V tejto veci sa s nimi zhoduje aj Bergier, ktorý hovorí: *„Pokiaľ sa dá ako dôkaz prijať evanjeliové podobenstvo, mali by sme dôjsť k záveru, že spasený nebude malý, ale práve naopak veľký počet duší. Ježiš Kristus prirovnáva oddelenie dobrých od zlých pri poslednom súde k oddeleniu dobrého zrna od buriny; na starostlivo obrábanom poli však nie je burina nikdy hojnejšia ako pšenica. Prirovnáva ju k triedeniu dobrých a zlých rýb; ale kedy sa akému rybárovi stalo, že ulovil menej dobrých rýb ako zlých? Z deviatich panien pozvaných na svadbu prijal ženích päť. V podobenstve o hrivnách boli dvaja odmenení a len jeden potrestaný. V podobenstve o pozvaných na hostinu bol len jeden odmietnutý.“*

V našej dobe tento názor hlásal, s toľkým leskom, Lacordaire z kazateľnice Notre Dame. Pozornosť vzbudilo najmä ako objasnil slová „mnoho je povolaných, málo ale vyvolených“; slová, ktoré boli toľko zneužívané a vykladané priam v opačnom zmysle, než čo skutočne hovoria.

A rovnako sa na vec pozerá Ravignan. Najskôr zmieňuje Suáreza, ktorý učí, že v Cirkvi bude spasený veľký počet, a dodáva: *„Domnievam sa, že má pravdu. Taký záver vyplýva z mojej dvadsaťročnej kňazskej praxe. Ide o všeobecné presvedčenie našich Otcov. Viete, čo učí Cirkev, že k spásu postačuje mať pri sviatosti pokánia ľútosť, že treba aj nedokonalú, vychádzajúcu skôr zo strachu ako z lásky. Dokonalá ľútosť, akt čistej lásky, spasí už sama sebou, a to dokonca aj bez sviatosti, ak ju sprevádza túžba a rozhodnutie sviatosť prijať. Jansenizmus napáchal mnoho zla a bol príčinou zúfalstva najnebezpečnejšieho druhu.“*

Závery ctihodného Fabera

Asi nikto hlbšie neprebádal danú problematiku než ctihodný Faber, učenec s povestou svätca. Uvádza názory iných teológov a dodáva: *„Sú ešte ďalší, s ktorých názorom sa úplne stotožňujem, ktorí zastávajú názor, že väčšina dospelých katolíkov, možno takmer všetci, budú spasení.“* A často opakuje niečo podobné: *„Prikláňam sa k presvedčeniu, že väčšia časť katolíkov bude spasená“*; *„musím teda urobiť záver, že väčšina katolíkov bude spasená“* a *„môžeme sa teda domnievať, že Boh súdi inak, ako ľudia a že väčšina katolíkov bude spasená.“*

Peter Paul Rubens – Posledný súd.

zdroj: Flickr

V súvislosti s takýmito tvrdeniami máme všetko právo spýtať sa ctihodného a učeného Fabera na dôkazy. Nájdeme ich a dáva nám ich celé množstvo, a to rôzneho druhu. Predovšetkým s veľkým psychologickým umom rozoberá pohnútky, ktoré viedli k zrodu zvláštnej náuky o malom počte spasených. Sväté písmo nám k tomu nedáva žiadne dôvody; pretože pri dôstojnom prístupe k svätému Písmu pozoruhodným spôsobom nachádzame víťazstvo príjemných pocitov. Všetko toto zmätenie vychádza z našej zlej ľudskej prirodzenosti. **Lahko si všímame zlo, s ťažkosťami vidíme dobro.** Čím viac ho v sebe máme, tým viac z neho podozrievame druhých a sme voči nim prísni. **A naopak, čím viac sa sami vzdáľujeme od zla, tým sa stávame tolerantnejší k iným.** Svätí sú tak zhovievaví, až to, ako sa zdá, niektorých priam pohoršuje. Mohlo by sa zdať, že sú dobrotivo zaslepení pri pohľade na zlo v druhých. Náuka o malom počte vyvolených teda nevyplýva z prísnosti evanjelia, ale z tvrdosti sveta. Svet vidí všade zlo, všade zavrhnutie.

Okrem už zmieneného sklonu sveta vidieť vo všetkom zlo je tu navyše fakt, že **zlo je viditeľnejšie než dobro.** Zlo je hlučné, kruté, nepokojné, prudké, zaberie pre seba celé javisko, všetko zatieni. Človeka, čo koná zlo, vidíme jasne, počujeme jeho krik. Toho, kto sa obracia nevidíme, nikto sa o neho nezaujíma. Keď odchádza z javiska, nahrádza ho iný, rovnako zlý ako bol pretým on; a tak sa nášmu zraku ukazuje len zlo. Preto všetky storočia nariekali na úpadok a vždy sa považovali za skazenejších než boli ich predchodcovia.

Je ešte jeden dôvod, prečo sa svet mýli v hodnotení ľudských skutkov. Je veľký rozdiel medzi životom, ktorý si skutočne nezaslúži spásu a koncom života, ktorý pripraví človeka o spásu. **Veľa katolíkov žije v náboženskej ľahostajnosti, „sú vlašníci“, mnohí nepraktizujú a zanedbávajú náboženské povinnosti;** a tí, ktorých by zaskočila náhla smrť, by boli určite zavrnutí. Ale smrť neprichádza náhle, majú čas na tú malú námahu, ktorú Boh vyžaduje ako nutnú k spáse. Dôkladná sponď pred smrťou, rozhodnutie sa polepšiť, ktorému v takejto chvíli nesmie chýbať úprimnosť; aspoň trochu primeranej ľútosti; to všetko pri spolupôsobení zmierlivosti, ktorá je dôsledkom ako zakalenia mysle pred

smrťou, tak aj roztržitosti spôsobenej bolesťami predchádzajúcimi smrťou. A takto sa vďaka milosrdnej добрote Božej, ktorý dáva tak ľahké podmienky pre rozhrešenie, duša spasí dokonca aj po celom polstoročí hrešenia. Ale svet to nevidí. Nie je mu vlastná táto Božia veľkodušnosť, rád súdi, že ľudia, ktorí tak dlho žili hriešne, si nezaslúžia spásu.

Dodajme ešte, že srdce hriešnikov býva často lepšie než ich činy. Kto vidí činy len zvonka, ten súdi a odsudzuje, kto prenikne do srdca, ten často prejavuje blahosklonnosť.

Občas vidíme človeka, ktorý sa nám zdá beštiálnym pokrytcom, zatiaľ čo kňaz, ktorý vypočul jeho generálnu spoveď, bol dojatý až k slzám. Tak aj Boh pozerá na hriešnika. Odtiaľ sa berie to milosrdenstvo na smrteľnej posteli, ten súcit, to úsilie zachrániť pred peklom dušu, v ktorej otcovské oko vidí dobré stránky. Avšak svet neprestáva s povrchným súdením a domnieva sa, že človek, ktorý sa dopustil tak ohavných činov, musí byť zavrhnutý.

To je ukážka tej bystrej a jemnej analýzy, ktorou Faber vysvetľuje, ako sa rozšírila a prečo si získala obľubu náuka o malom počte vyvolených. Za týchto podmienok, **zaťažených nezdravým ovzduším jansenizmu**, mohli Massillonove kázne padnúť na úrodnú pôdu. Vyhlasoval, že nikto nevojde do neba, kto si neuchoval nevinnosť získanú pri krste, alebo ju nezískal ťažkým pokáním. Uchovať si nevinnosť získanú pri krste! To je pochopiteľne údel málokoho. Získať svoju nevinnosť ťažkým pokáním! Dobré! Ale on vymenúva toľko podmienok, že skoro nikto nemôže ani snívať o tom, že ich splní. Navyše, je to omyl. **Aby bol človek spasený, nie je nutné, aby sa pokánie vyrovnalo hriechu, stačí spoveď s ľútosťou a ochota konať pokánie.** Zvažovalo sa, aby boli zmienené kázne umiestnené na *Index*. Bohužiaľ sa tak nestalo.

Jan Provoost – Posledný súd

zdroj: wikimedia commons

Ale Faber ide ešte ďalej a uvádza dôvody, ktoré nám umožňujú veriť vo veľký počet vyvolených v katolíckej Cirkvi. Tieto dôvody plynú z jeho pera hojne a rozhodne, pričom majú nesmierne veľkú cenu. Uvediem aspoň niektoré.

1. Nepredstaviteľná Božia veľkodušnosť

Myšlienka o nej nás vedie *a priori* k záveru, že počet vyvolených predstavujúci najväčšiu slávu stvorenia musí byť oveľa väčší, než by sa dalo očakávať. V prirodzenom poriadku, aj v poriadku milosti, sú význačným rysom Božia štedrosť a veľkorysosť. Rozosieva nepočítajúc. Nemala by snáď len v tomto jedinom prípade

táto vlastnosť platiť? Mal by byť Boh, ktorý je vždy štedrý, v tomto jedinom skúpy? Ó, nie! V rozmnožení počtu vyvolených prekoná všetky naše predstavy. Áno, podľa toho, čo vieme o povahe Boha, môžeme predpokladať, že len malý počet katolíkov bude zatratený. Veľkosť Božia žiada spásu takmer všetkých.

2. Založenie katolíckej Cirkvi

Keď si uvedomíme, čím je katolícka Cirkev a akých výsad sa dostalo katolíkom, sedliacky rozum nám napovedá, že sa medzi nimi bude nachádzať viac spasených ako zavrhnutých. A nie je to domnienka príliš trúfalá, skôr opačný názor sa javí ako obmedzený a neúplný. Nedomnievam sa, že by bolo možné pri vážnom a striezlivom rozvažovaní danej otázky dospieť k inému záveru.

3. Česť a vznešenosť vykupiteľského diela

Bola by to tvrdá reč, pokiaľ by niekto dokazoval, že väčšina z tých, za ktorých bola preliata najsvätejšia Krv, bude na veky zavrhnutá. Tieto duše obmyté vo svätom krste, stokrát rozhrešené, nasiaknuté svätým prijímaním, plamenným a mocným citom, by mali byť vo svojej väčšine zatratené?! Aké dôvody môže mať dogmatická teológia pre tvrdenie, ktoré je tak málo čestné pre nášho Spasiteľa? Jediná kvapka Jeho krvi by bohato stačila na vykúpenie všetkých hriechov, nie jedného sveta, ale všetkých možných svetov; a celé prúdy Ním preliatej krvi by nemali silu vykúpiť väčšinu jeho mystického tela?! Bez najmenšieho zaváhania veríme vo všetko, čo nám Cirkev predkladá; ale k prijatiu takejto náuky by bolo potrebné nič viac a nič menej ako jasnejšie a dôkladné učenie v tejto veci.

4. Pôsobenie sviatostí

Toto pôsobenie je tisíckrát väčšie, tisíckrát prenikavejšie, než si vôbec dokážeme predstaviť. **Jedno prijímanie viac než dosť postačuje ku stvoreniu svätca.** Jedno rozhrešenie patrične prijaté, postačuje k odstráneniu celej hory hriechov nazhromaždených za sto rokov najodpornejších zločinov. Pritom stačí jednoduchá ľútosť. Pomyslime teraz na ten ohromný počet sviatostí, ktoré Cirkev každodenne udeľuje. Je snáď možné vážne uvažovať, žeby ich výsledkom bola záhuba väčšiny katolíkov? Ó, ak takto zmýšľate, vedzte, že si nízko ceníte ako chvályhodnú účinnosť božského prostredníctva, tak aj účinnosť božskej lásky Spasiteľa.

5. Milosrdenstvo na smrteľnej posteli

Už sme o tom hovorili. Dodajme tu len vskutku úchvatnú myšlienku otca de Cardan: „*Súcit, ktorý preukazuje Boh zomierajúcim, presahuje všetky naše predstavy; zdá sa, že Boh tým hojnejšie zosiela svoje milosti, čím je istejšie, že ich duša nemôže znesvätiť.*“ Nádherná myšlienka! Aké úsilie nevyvinie nekonečná Láska pri posteli umierajúceho?! Ba čo viac, to, čo vidíme, je len zlomok toho, čo si vieme predstaviť. Priznávam, že tu kráčame po nám neznámej ceste; ale keďže je v poslednom okamihu milosrdenstvo natoľko potrebné, pretože je Božou vôľou, aby mohli byť duše spasené, tak smelo vyznávam, že tá nám neznáma krajina, posteľ umierajúceho, je územím najväčšieho Božieho zľutovania. Táto posledná hodinka môže vysvetliť spasenie mnohých takých, ktorých spása sa zdala byť absolútne nevysvetliteľná. Aj najzaujatejšia myseľ musí súhlasiť, že v tej chvíli sa môžu vyskytnúť tisíce tajomných spôsobov spasenia a že s ohľadom na takého Boha, akým je náš Boh, sa tieto možnosti stávajú natoľko pravdepodobnými, že sú takmer istotou.

6. Neobyčajná prísnosť trestov v očistci

Bolo by ťažké pochopiť túto prísnosť, keby sme nepripúšťali vysoký počet spasených duší, a to spasených napriek veľkej miere ich nedokonalosti. Očistec je Božím dielom, ktoré slúži k rozmnoženiu plodov Kristovho utrpenia. Bol ustanovený s predpokladom, že veľký počet ľudí bude umierať v stave lásky k Bohu, avšak v stave lásky nedokonalejšie. Nejde snáď o ďalšie pokračovanie milosrdenstva započatého na smrteľnej posteli a prekračujúceho hrob? A nevrhá takýto pohľad svetlo na potešujúcu domnienku, že väčšina katolíkov dosiahne spásu, najmä tí, ktorí tu na zemi žijú v chudobe a utrpení?

7. Koniec pozemskej Cirkvi

Tento koniec spočíva v jej prenesení do neba. Nenabáda snáď tento význam danej veci k tomu, aby sme uvažovali, že väčšina týchto pozemských rastlín bude prenesená do večnej záhrady? Je pravda, že pri rozosievaní uhynie mnoho semien, avšak už na zemi hospodár do svojich stodôl zhŕňa oveľa viac zrna, než zveril pôde, a to napriek stratám spôsobeným vtákmi alebo búrkami. Mal by byť nebeský hospodár menej úspešný? Niekedy sa môže zdať, že úroda nebude vydatená, ale znamená to, že bude skutočne taká? Nepreváži snáď dobré zrno nad burinou? Prečo by sme sa nemali domnievať, že v tom malom stáde Cirkvi je zriedka vidieť takých, čo sa minú so svojím cieľom? Veď medzi všetkými zhromaždenými na biblickú hostinu sa našiel len jeden, ktorý si neobliekol slávnostné šaty.

To sú najhlavnejšie dôvody, ktoré Faber uvádza v prospech veľkého počtu vyvolených z radov veriacich katolíckej Cirkvi. Bezpochyby ide v značnej časti o domnienky, čo Faber nepopiera: *„Ak niekto bude namietat, že pojednávame o veciach nejasných, malo by nám byť dovolené uviesť námietky proti názorom predstavujúcim tak poňatie Boha, až sa zdá, že ho naša slabosť nemôže zniesť. Nejde o dogmy, neotrasiteľné fakty, sú to závery, nádeje, sú to oveľa oprávnenejšie teórie, než opačné názory, ktoré zodpovedajú tomu všetkému, čo vieme o našom Stvoriteľovi, nekonečne spravodlivom a nekonečne milosrdnom. Aj keby sme sa mýlili, čo vyjaví až posledný deň, vždy by sme radšej hľadali podnet k takým myšlienkam o Bohu, ktoré mu získavajú viac úcty medzi ľuďmi a povzbudzujú nás k väčšej láske k Nemu. Jeho tajomstvá sú však známe len Jemu.“*

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/bude-vacsina-katolikov-spasena/>